

שאלה: אלו שאינם מתגלחים בחול המועד, הבעיה היא רק שבוע אחד. אבל בימי ספירת העומר מדובר בכמעט חמשה שבועות, ואני נראה מנוול כל עוד הזקן לא הגיע למלוא אורכו. שמעתי כי יש מתירים בכל ערב שבת לכבוד שבת. מה הוא ההיתר לזה?

תשובה: ראשית דבר צריכים לדעת שמנהג אבילות על מיתתם של תלמידי רבי עקיבא אינה לא מהתורה ולא מדרבנן אלא הוא מנהג ישראל זה כבר כמה מאות שנים (ומוזכר בטור, או"ח סי' תצ"ג). לכן דין מניעת הגילוח קל הרבה יותר מאשר איסור גילוח בחול המועד, ששם מדובר באיסור מדרבנן.

לפני ארבע מאות שנה, הרב רדב"ז (דוד בן זמרה) שהיה מגדולי הדור ההוא, בשו"ת (ח"ב סי' תרפ"ז) כותב: "אני ראיתי כמה קהילות שלא נהגו מנהג זה ומסתפרים בכל שבוע לפי מנהגם לכבוד השבת".

לאחרונה יצא לאור ספרו של הרב עובדיה יוסף "חזון עובדיה" על יום טוב. ושם בעמ' רסב לענין ספירת העומר, אחרי שהביא דברי רדב"ז כותב: "ובמקום צורך גדול יש להקל גם בכל ערב שבת, כי לא דברו הפוסקים בגילוח הזקן כלל בזמננו". ושם בעמ' רסג הביא שחילוק זה נאמר להלכה גם ע"י המקובל הרב עובדיה הדאיה (שו"ת ישכיל עבדי, חלק ו' סי' ה' קרוב לסופו), ועוד רבנים.

זכורני שלמדתי בצעירותי ב"ישיבת נר ישראל", שם ראש הישיבה הרב יצחק רודרמן (בזמנו ממועצת גדולי התורה) התיר לכל בחורי הישיבה להתגלח בכל ערב שבת, לכבוד שבת.

לכן כיון שמדובר במנהג ולא באיסור דרבנן, ודאי כי כל שיש לך צורך בזה, יכול להקל.

עיקר הכל, לדעתי, הוא לא לעשות מהעיקר טפל, ומהטפל עיקר. עיקר האבלות בספירת העומר הוא מפני שתלמידי רבי עקיבא לא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב ע"ב) אלא היו בדיבוריהם עוקצים זה את זה, מריבים זה עם זה, מדברים לשון הרע זה על זה (מהרש"א שם). על כך אנו צריכים להתאבל שמא חלילה חוזרים אנו על התנהגויות בזויות אלו גם בימינו? מה יועיל אם האדם מגדל זקן, אבל מדותיו נשארו מושחתות? צריכים לטפל בשורש הבעיה.